

ARXIU

Fer-òer, un nou estat a Europa?

Les illes Fer-òer són ben a prop d'aconseguir la seva independència de Dinamarca. L'acord al voltant dels anys que l'estat danès ha de continuar ajudant l'arxipèlag pot ser un dels últims entrebancs.

Les disset illes Fer-òer caminen cap a la segregació de Dinamarca. Un referèndum, però, haurà de mesurar l'opinió de la ciutadania, força dividida.

Fer-òer, el petit arxipèlag de l'oceà Atlàntic situat entre Escòcia i Islàndia, es pot convertir en un nou estat europeu abans de gaires anys, si reïxen les negociacions amb Dinamarca, la metròpoli. En la tercera ronda de les converses, que s'ha d'obrir el dia 15 de juny, es tornarà a discutir el punt més conflictiu de l'agenda: l'abast del període transitori en què Dinamarca continuarà ajudant econòmicament les Fer-òer.

El govern danès, presidit pel socialdemòcrata Poul Nyrup Rasmussen, està d'acord a concedir la independència a l'arxipèlag, però no amb les exigències de la delegació de les Fer-òer. Nyrup Rasmussen només s'ave a continuar pagant durant quatre anys el xec anual de prop de mil milions de corones (22.300 milions de pessetes), un ajut que gestiona el govern autònom. En canvi, el primer ministre de l'arxipèlag, Anfinn Kallsberg, desitja rebre'l durant quinze anys, un període que considera que és indispensable per a diversificar l'economia i tri-

plicar el producte nacional brut.

"Hem avançat molt, si bé encara resta molt a fer per assolir el nostre objectiu", declarava Hogni Hoydal, vice-primer ministre de les Fer-òer, al final de la segona ronda, tinguda el 2 de maig a Copenhaguen. Els danesos no van ser tan optimistes. "Dinamarca està preparada per a com-

plir la majoria de les demandes presentades per les Fer-òer, però no es pot comprometre en un acord de lliure associació entre tots dos països", va proclamar el president Rasmussen.

Negociacions amb Dinamarca. El govern independentista desitja signar un acord de lliure associació amb Copenhaguen, seguint el model del que van subscriure Islàndia i Dinamarca el 1918. L'acord reconeixia la independència de l'illa, que obtenia una substancial ajuda financera dels danesos, i Islàndia va formar part de la Corona de Dinamarca fins el 1944, quan va proclamar la república.

Entre els punts d'acord es destaca el manteniment de la doble ciutadania per als residents de tots dos països. Segons la publicació *Sosialurin*, de les Fer-òer, la delegació danesa també sembla disposada a acceptar que els ciutadans de l'un país tinguessin uns drets especials en l'altre.

Si en les negociacions del juny s'aconseguís cap acord substancial, el govern de les Fer-òer convocaria un referèndum d'autodeterminació a la tardor. Una decisió arriscada, perquè quasi la

ILLES FER-ÒER

ROSANNA PUCHADES

Un arxipèlag que depèn de la pesca

Els 45.000 habitants de les disset illes que formen les Fer-øer viuen en un territori inhòspit, a més de 60° de latitud nord, de la ramaderia i la pesca. Quasi el 50% de la població activa es dedica a aquestes dues activitats i a la indústria derivada de la pesca, especialment a les plantes de salar peix. De fet, la pesca i els seus derivats representen el 95% de les exportacions.

Amb la finalitat de protegir la principal riquesa del país, el govern no va voler que les Fer-øer entrassin a la Comunitat Econòmica Europea (CEE) quan ho va fer Dinamarca, el 1973. Els habitants de l'arxipèlag, que sempre han vist amb recel el continent, temien l'arribada de les flotes pesqueres comunitàries a les seves aigües, en especial l'espanyola. Dinamarca contribueix a equilibrar el pressupost amb mil milions de corones (22.300 milions de pessetes) anuals, que gestiona el govern de les Fer-øer. A més, els danesos assumeixen el pagament de la policia, la justícia i l'educació dels

fer-oeresos, una partida que costa 250 milions de corones (5.575 milions de pessetes) l'any.

Durant les negociacions del maig, la premsa danesa va publicar unes dades facilitades pel govern, segons les quals el manteniment de les Fer-øer costava 1.900 milions de corones anuals. El primer ministre de l'arxipèlag, Anfinn Kallsberg, va contestar les xifres, molest perquè els danesos inclouen en la llista el cost en serveis socials (pensions, despeses sanitàries) dels habitants de les Fer-øer que viuen a Dinamarca.

La gran esperança del govern és el petroli. Situada en una zona rica en hidrocarburs, les Fer-øer podrien convertir-se en una Noruega en el cas que es confirmessin els estudis de les companyies estrangeres que començaran a fer-hi prospeccions a la tardor. En tot cas, com assenyalen des del govern, de petroli, no en sortiria fins l'any 2005, perquè la profunditat i el fet de situar-se en alta mar compliquen l'explotació. A. C.

meitat de la població és contrària a la independència. Segons un estudi de la televisió nacional Sjonvarp Føroya, fet el març, el 46% dels enquestats dona suport a la iniciativa del govern de negociar l'emancipació de l'arxipèlag. El 45% s'hi oposa, i el 9% restant es mostra indecís.

El Parlament de les Fer-øer (Lagting) és tan dividit com la societat. La coalició que governa des del 1998 té el suport de 19 diputats dels 32 que formen l'assemblea. Els socialdemòcrates, a l'oposició, defensen la negocia-

ció d'un acord, però sense trencar amb Dinamarca.

L'exemple de la Commonwealth. Per tranquil·litzar els sectors contraris a la independència, que voten el Partit Socialdemòcrata, el primer ministre podria demanar que la reina de Dinamarca fos el cap d'estat d'unes Fer-øer independents i que es mantingués la corona danesa com a moneda nacional. El model en estudi recorda el d'alguns països de la Commonwealth, que tenen la Reina d'Anglaterra per cap d'estat. L'exem-

ple més significatiu és Austràlia.

L'acord pretén superar l'autonomia que les Fer-øer administren des del 1948. Tenen govern i parlament propis, una bandera, una selecció nacional de futbol reconeguda per la FIFA, que va jugar la lligueta de l'Eurocopa del 2000, i formen part del Consell Nòrdic, un organisme de cooperació regional. Els seus interessos polítics a la metròpoli, els hi representen dos diputats, que seuen al Parlament (Folketing) de Copenhaguen.

Antoni Castel

Grenlàndia autònoma

El govern de Grenlàndia segueix amb atenció les converses que duen a terme les delegacions de l'arxipèlag de les Fer-øer i Dinamarca. Grenlàndia, l'illa més gran de la Terra, és una regió autònoma de Dinamarca des del maig del 1979, una decisió aprovada per referèndum.

Les 55.000 persones que viuen a les gelades terres d'aquesta illa, que té una extensió de 2.150.000 km², disposen de quantiosos recursos minerals, pesca i ramaderia ovina. Això no obstant, la pesca i les indústries derivades aporten

quasi el 35% del producte nacional brut del país.

Igual que les Fer-øer, Grenlàndia tampoc no en vol saber res, de la Unió Europea. El 1985, per protegir la pesca, va retirar-se de la Comunitat, però va mantenir un estatut especial que li permet d'accedir al mercat europeu.

A mig camí entre Europa i Amèrica, aquesta illa immensa és un pilar fonamental de la defensa occidental. La seva base de Thule, a la costa nord-occidental, és en mans dels nord-americans, que hi tenen un sofisticat sistema d'escolta. A. C.